

інновацій. Супровід може трактуватися як; допомога, суб'єкту розвитку в формуванні орієнтаційного поля, відповідальність за дії в якому несе сам суб'єкт [5].

Отже, підсумовуючи вище сказане, можна зробити висновок, що в теорії супроводу важливим положенням виступає твердження, що носієм проблеми розвитку дитини в кожному конкретному випадку виступає і сама дитина, і її батьки, і педагоги, і найближче оточення дитини. При виділенні принципів комплексного психолого-педагогічного супроводу дитини необхідно керуватися цим твердженням з метою задоволення інтересів і дитини, і дорослих.

Список використаних джерел

1. Боскис Р. М. Учителю о детях с нарушениями слуха. М.: Просвещение, 1975. 143 с.
2. Выготский Л. С. Собрание сочинений: в 6 т. / под ред. А. В. Запорожца. М.: Педагогика, 1982. Т. 5.
3. Леонгард Э. И., Самсонова Е. Г., Иванова Е. А. Я не хочу молчать. М.: Теревинф. 2009. 144 с.
4. Миронова Э. В. Обучение внезапно оглохших (детей и взрослых) восприятию устной речи: учеб.-метод. пособ. М.: Институт учебника «Пайдейя», 2000. 304 с.
5. Психолого-педагогическое консультирование и сопровождение развития ребенка: пособие для учителя-дефектолога / под ред. Л. М. Шипициной. М.: Владос, 2003. С. 10–37.

Юлія Песоцька

ДОСВІД ТА ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ТУРИЗМУ ФАКУЛЬТЕТОМ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПСИХОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ УМАНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Впровадження інклюзивного туризму є достатньо актуальним питанням сьогодення. Люди з особливими потребами, які довгий період були ізольовані від суспільства, сьогодні стають активними його членами. Хоча для більшості з них подолання бар'єрів досі залишається великою перепорою, особливо соціальних. Несприйняття, відчуження осіб з інвалідністю або занадто жалісливе ставлення зумовлює замкнутість та відстороненість від соціального оточення. Саме тому сучасне суспільство шукає вирішення цих проблем.

Міністерство освіти і науки України визначає інклюзивне навчання як систему освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини,

ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників [1].

Відповідно до Загальнодержавної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини до 2021 року» пріоритетним завданням закладів освіти – забезпечення рівних можливостей для всіх дітей, а саме: удосконалення системи захисту прав та інтересів дітей з інвалідністю, інтегрування їх у соціум; впровадження інтегрованих послуг для дітей зазначеної категорії в територіальній громаді [2].

Проблему інклюзивності в умовах сучасності вивчають вітчизняні науковці, серед яких варто зазначити праці О. Безпалько, А. Войтовська, К. Кольченко, Н. Коляда, О. Кравченко, М. Міщенко, І. Резніченко та інші.

Факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету є не лише генератором наукових ідей щодо створення та розроблення програм, практик, маршрутів, методик та технологій для впровадження інклюзивного навчання та туризму, але й активно реалізує відповідні розробки.

На базі факультету функціонує науково-практичний Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів» [3]. Метою центру є консолідація зусиль відповідних структурних підрозділів університету, залучених органів виконавчої влади та громадських організацій, спрямованих на соціально-педагогічну підтримку осіб з обмеженими можливостями щодо їх адаптації до студентського та педагогічного колективу, інтеграції у освітнє та соціальне середовище, на створення умов для саморозвитку та самореалізації, розвиток соціальної активності, автономності, відповідальності та мобільності осіб з особливими потребами [3].

Керівництво, викладачі та студентство факультету активно беруть участь у конкурсах, грантах. Вже неодноразово представники факультету посідали призові місця та отримували грошові гранти на реалізацію своїх проєктів.

У 2015 році ініціативна група Центру «Без бар'єрів» отримала грант для реалізації програми «Подорожуємо без бар'єрів». У 2015 році відбулася перша екскурсія до Державного історико-культурного заповідника «Трипільська культура» у с. Легедзино, Черкаського художнього музею та обласну філармонію.

Також в межах реалізації програми «Подорожуємо без бар'єрів» учасниками II студентського конкурсу проєктів було відвідано Буцький каньйон на річці Гірський Тікич. Екскурсія була реалізована з метою створення та забезпечення умов для усіх учасників, зокрема осіб з інвалідністю.

27–29 жовтня 2016 року на базі університету відбувся I Міжнародний науково-практичний симпозіум «Актуальні проблеми впровадження інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму в Україні». Обмін досвідом, пошук вирішення певних проблем, обговорення найгостріших

питань підтверджує важливість цієї проблеми в сучасному суспільстві.

Варто зазначити, що факультет активно організовує роботу у різних напрямках. Так, молоді вчені факультету, які є співробітниками науково-дослідної теми «Соціально-психологічна реабілітація дітей та молоді з особливими освітніми потребами засобами інклюзивного туризму» (державний реєстраційний номер: 0119U103978) Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини взяли участь в онлайн-презентації інформаційної записки Моніторингової місії ООН з прав людини в Україні щодо впливу пандемії COVID-19 на людей з інвалідністю в Україні.

Криза, спричинена COVID-19, посилила існуючі до пандемії бар'єри, з якими стикалися люди з інвалідністю у доступі до послуг з охорони здоров'я, абілітації та реабілітації, освіти, соціального захисту, праці та працевлаштування, негативно впливаючи на їх права.

Доречно було б зазначити, що факультет уже неодноразово став переможцем грантових заявок від Британської ради. Так, у 2020 році представники факультету приймали участь у програмі Student Action, де посіли призове місце і отримали грант на впровадження проєкту «Академічна доброчесність, як складова якості освітнього процесу в умовах ЗВО».

У 2021 році факультет соціальної та психологічної освіти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини здобув перемогу в конкурсі проєктів соціальної дії від програми Британської ради «Активні громадяни».

Представниками факультету був представлений проєкт «Вчимося разом чути та долати соціальну ізоляцію», який і отримав фінансування для реалізації.

Питання соціальної ізоляції стало актуальним для всього суспільства у 2020 році. Пандемія COVID-19, введення карантинних обмежень, самоізоляція, дистанція змусили змінювати звичний спосіб життя. Online-життя стало вимогою суспільства. Проте з часом ми почали не лише навчатися за допомогою гаджетів, але й подорожувати. Від так, на факультеті соціальної та психологічної освіти Молодіжним центром «START» було проведено тиждень музею.

Кожного дня студенти мали можливість відвідати онлайн-екскурсію. Під час таких віртуальних подорожей студенти відвідали Музеї України просто неба, Театр-музей Далі, Інтерактивний музей «Відвідай», Сікстинська капела та Сент-Шапель в Парижі.

Отже, впровадження та реалізація програм щодо інклюзивного туризму – це одне із пріоритетних завдань соціуму. Факультет соціальної та психологічної освіти УДПУ імені Павла Тичини активно долучається до впровадження інклюзивності та створення відповідних умов на базі факультету, що у свою чергу сприяє соціалізації та інтеграції особам з особливими освітніми потребами.

Список використаних джерел

1. Інклюзивне навчання. URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/inklyuzivne-navchannya>
2. Про затвердження Державної соціальної програми «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2021 року від 30 травня 2018 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/453-2018-%D0%BF#Text>
3. Центр соціально-освітньої інтеграції та інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму «Без бар'єрів». URL: <https://fspo.udpu.edu.ua/наука/науково-дослідні-центри-2/про-нас/>

Крістіна Петей

РЕФЛЕКСІЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ МЕХАНІЗМ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

В умовах складних запитів сьогодення до професіоналізму фахівця, здатності до самоосвіти, активної, якісної та творчої самореалізації, важливе місце у процесі його становлення як професіонала та в подальшій професійній діяльності, належить рефлексії.

Рефлексія у становленні людини як особистості й суб'єкта діяльності здійснює суттєві регулятивні функції. Вона дозволяє особистості сприяти у створенні цілісного уявлення про своє «Я», пізнавати й об'єктивно оцінювати свої якості та власні способи діяльності, критично ставитись до себе та своєї діяльності, адекватно змінювати уявлення про себе, свої дії. Це один із важливих чинників саморозвитку особистості взагалі і професійного розвитку зокрема. Рефлексія являється особистісною якістю, яка впливає на самоорганізацію та самоусвідомлення діяльності особистості в різних життєвих випадках, які потребують миттєвої реакції та дії в певний момент.

Осмилюючи власні духовні процеси, людина нерідко критично оцінює негативні сторони свого внутрішнього світу. І саме це прагнення особистості пізнати себе доводить її до самовдосконалення. Пізнаючи себе, людина ніколи не залишиться такою, якою вона була раніше.

Поняття «рефлексія» розглядають у різних галузях науки – філософії (Арістотель, Р. Декарт, Г. Лейбніц, Г. Гегель, Дж. Локк), психології (Л. Виготський, О. Анісімов, Г. Дегтяр, Л. Яковлева), педагогіки (В. Бондар, М. Марусинець, Н. Ничкало) та ін. Визначення рефлексії як спостереження, яке розум людини здійснює щодо власної діяльності та способів її виявлення знаходимо у працях видатного англійського філософа, мислителя, педагога Дж. Локка. Ученими доведено, що у структурі професійної діяльності рефлексія набуває системоутворюючого характеру, стаючи